

సు డి గు ం డా లు

క్రాలేజీచదువు చదివిన కాలమంతా ఎంతహాయిగా గడిచిందో ప్రసాద రావు ఎరగడు. “డిగ్రీ తెచ్చుకొన్నావు చాల్లే. ఇక ఉద్యోగంచూడు.” అని తండ్రి అన్నమీవట ప్రసాదరావుకు గతించిన ఆనందం అవగతమయింది.

నాలుగు సంవత్సరాలు! నాలుగు సంవత్సరాల స్వేచ్ఛావిహారం. ఆ జీవితంలో కృత్రిమ బాంధవ్యాలు లేవు. ఇష్టమయినవాణ్ణి హృదయానికి హత్తుకోవటమూ, లేనివాణ్ణి దూరంగా ఉంచటమూ, కోపం తెప్పించినవాణ్ణి ఇష్టమైతే క్షమించటమూ, లేకపోతే భరతంపట్టించి మరుక్షణం అంతా మరిచిపోవటమూ.

బుద్ధివచ్చింది లగాయతు మూసిఉన్న తలుపులన్నీ తెరిచి ఆత్మ యొక్క మూలమూలకీ వెలుతురూ గాలీ పోనిచ్చి, ఇష్టంవచ్చిన విషయాన్నిగురించి ఇష్టంవచ్చినట్లు మాట్లాడి, ఎవరేమనుకుంటారో అనే భయం అవసరం లేకుండా అప్రయత్నంగా ఊరే భావాలను మురగ బెట్టకుండా....

ఎంత సుఖమయ మయిన జీవితం !

మళ్ళీ ఈ ప్రపంచంలోకి - తనకన్న ముప్పయ్యేళ్లు ముందరపుట్టానని ప్రతిక్షణమూ జ్ఞాపకంచేసే తండ్రిదగ్గరికి - తొమ్మిదినెల్లు మోసి కనిపెంచామని మాతృనియంతృత్వంచేసే తల్లిదగ్గరికి - నాభార్య తమ్ముడివి, నా గులామువి అని జ్ఞాపకం చేసే బావగారి దగ్గరికి - తను మనస్సు విచ్చి మాట్లాడినా, గట్టిగానవ్వినా అనుమానించే అర్థమృతుల మధ్యకు - కాస్త తెలివిగా మాట్లాడితే బియ్యే అనీ, ఆడదానివంక పొరపాటున చూస్తే వయసులోఉన్న బ్రహ్మచారి అనీ అనుమానించే సంఘంలోకి....

సుడిగుండాల్లోకి....

ప్రసాదరావుకు పారిపోదా మనిపించింది. ఫలాని చోటికనిలేదు. ఇక్కడ లేకుండా ఎక్కడికైనాసరే, తను ఏంచేసినా గమనించని వారుండే చోటికి.

“నేను పట్నంపోతున్నాను” అన్నాడు ప్రసాదరావు.

“ఏమీ అక్కర్లేదు, ఇక్కడ కూచుని చాతయిందేదో చెయ్యి, పట్నం పోయినంత ఫలం!” అన్నాడు తండ్రి.

“నేను పట్నం పోనా, వద్దా అని అడగలేదు. పోతున్నానని చెప్పాను.” అన్నాడు ప్రసాదరావు. అటువంటి సంభాషణ తను ఎక్కడ చదివాడో జ్ఞాపకం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తూ.

తీరా పెట్టె చంకన పెట్టుకుని రైలుకు బయలుదేరిన తరవాత, తను చాలా పిరికివాడని తెలిసివచ్చింది. కాకపోతే తనలో అంత కల్లోల మెందుకూ? తన గుండె కంత అదురెందుకూ? ఏవో కనపడని బలమైన గొలుసులను తెంచటానికి ప్రయత్నిస్తూ, తన ఆత్మ శ్రమపడుతున్నదని తెలుసుకున్నాడు ప్రసాదరావు.

ప్రసాదరావు ఇంకొకండుక్కూడా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. మొదటిసారి పట్నం పోదామనుకున్నప్పు డా ఆలోచన వెర్రిగా కనపడ్డది. పట్నంలో ఎక్కడ దిగాలి? ఏంచెయ్యాలి? ఎవరిని కలుసుకోవాలి? అక్కడ ఎంత కాలం తను ఉండగలుగుతాడు? ఈ విధంగా మనసు ఎటు తిరిగినా అగాధాలే కనపడినై. ఏమయినా పట్నం వెళ్ళితీరాలని తీర్మానం చేసుకున్న తరవాత ఒక్కో ఉపాయమే తోచింది. దేనికన్నా సంకల్పం ఉండాలి.

పట్నంలో ‘లా’చదువుతున్నాడు తన బియ్యే స్నేహితుడు భాస్కరం. ‘పట్నం రమ్మంటావా?’ అని వాడికి ఉత్తరం రాస్తే వాడు తిరుగు టపాలో ‘వెంటనే రా’ అని రాశాడు. వాడు విడిగా గది తీసుకుని ఉంటున్నాడు.

పాపం, రైలుదగ్గరిక్కూడా వచ్చాడు భాస్కరం. వాణ్ణి చూడగానే మళ్ళీ తను కాలేజీ జీవితంలో పడ్డట్టే అయింది ప్రసాదుకు. ఇద్దరూ

కలిసి బస్సెక్కి మైలాపూరు వెళ్ళారు. కపాలేశ్వరస్వామి కోవెల సమీపంలో భాస్కరంగాడి గది.

“హోటలునించి కార్యురు తెప్పిస్తాం. చౌకలో పోతుంది!”

అన్నాడు భాస్కరం.

వాడు చాలా విషయాల్లో మారిపోయినాడు. బియ్యే చదివేటప్పుడు కూడా అమాయకుడల్లే ఉండేవాడు. ఇప్పుడు చాలా నేర్చాడు. ముఖ్యంగా డబ్బు తగలెయ్యటం. అందుకనే ప్రతిదానికీ తను ఎంత ఆదా చేస్తున్నదీ లెక్కచెబుతాడుగాని ఖర్చులెక్క చెప్పడు.

తను ఏదైనా ఉద్యోగం త్వరలో చూడాలి. బస్సు కండక్టరూ, ట్రాము కండక్టరూ — ఇటువంటి ఉద్యోగాలు సులభంగా రావచ్చు. ఏంచెయ్యాలి? బ్రాహ్మణుల కిస్తారో ఇవ్వరో? కనీసం అరవం రావాలి. ఎన్న సాపడింగళా? లాభంలేదు, తన కరవం రాదు; ఎన్నటికీ రాదు.

ఈ భాస్కరంగా డెవతెనో పట్టాడు. కనీసం పట్టటానికి చూస్తున్నాడు. సాయంకాలం ఎటో పోతాడు. తను వెంట రావటం వాడి కిష్టం లేదు. పైకి అనడుగాని తెలుస్తూనే ఉంది.

“నాకేమన్నా ఉత్తరాలు వస్తే చించి చూసేవురో! జాగ్రత్తగా ఉంచు!”

నవ్వుతూనే! లోపల వాడి బెదురు తనకు కనిపించటంలేదని, పిచ్చివెధవ !

సాయంకాలంపూట ఇంట్లో కూర్చుంటే తోచదు. భాస్కరం దగ్గర మేరియామాంకు తప్ప వేరే పుస్తకం లేదు.

దీపాలు పెట్టేవేళ వచ్చింది, దూకుడుగా, తలుపు తోసుకుని, కాళికాళ క్తలే.

“ఏమండీ, భాస్కర్రావుండేది ఇక్కడ కాదా?”

“అవును. ప్రస్తుతం ఇంట్లోలేడు. ఎనిమిది తొమ్మిదింటిదాకారాడు.”

“బతికిపోయినాడు. నేను వచ్చానని చెప్పండి. ఇంకోసారి అటువంటి ఉత్తరం రాస్తే వీళ్ళగల గొట్టిస్తానని చెప్పండి. ఎవరనుకున్నాడో?”

వెళ్ళిపోయింది.

అందమైన మనిషి. అంతకోపంలోకూడా అందం నిలబెట్టుకున్నది. చాలాకష్టం. కాస్త కోపంవస్తే వికారంగా అయిపోతారు చాలామంది.

ఆమె ఎవరో తనకు తెలుసు ననుకున్నది. ఏ ఉత్తరమో అది కూడా తెలుసు ననుకున్నది. తనూ భాస్కరమూ కలిసి నాటకం ఆడుతున్నారనుకున్నది.

భాస్కరంగా డా పిల్లకేం ఉత్తరం రాసి ఉంటాడు?

జరిగిందంతా విని భాస్కరంగాడు రహస్యం బయట పెట్టేశాడు. ఆ పిల్ల పేరు జానకి. బోగంవాళ్ళ పిల్ల. ఒంగోలు తాలూకా. వాళ్ళమ్మ ఇంకా వృత్తిలో ఉంది. ఈ పిల్లను పినతల్లి మొగుడు పెంచుతున్నాడు. చదివిస్తున్నాడు. పినతల్లి వృత్తిలో ప్రవేశించలేదు, పెళ్ళాడింది. అదృష్టవంతురాలు. మొగుడు స్ట్రీడరు. నెలకు హీనంగా నాలుగువందలు సంపాదిస్తాడు. మైలాపూరులో పెద్దమేడ. త్యాగరాయనగరంలో ఒక ఇల్లు కట్టించి అద్దెకిచ్చాడు.

“జానకికి చాలా అహంకారం. పాతివ్రత్యం నటించబోతుంది. మగవాళ్ళంటే నిర్లక్ష్యం. తనమీద ప్రేమున్నవాళ్ళంటే మరీ డాబుచేస్తుంది, పాసు...!—ఏమైనా దాన్ని ప్రేమించకుండా ఉండలేను. పెళ్ళాడతానన్నాను. ఎంత చెడ్డా బ్రాహ్మణ ముండాకొడుకును గదా, ఎంత త్యాగం చేస్తున్నానో గ్రహించదు. ఠాంకులేకపోగా, ఏమిటో డాబుచేస్తుంది, పాసు—

“తన్ను పెళ్ళాడటానికి కొండమీదికోతి దిగివస్తుందనుకుంటున్నది. అసలు తనకు పెళ్ళేకాదేమోననే ఆలోచన లేదు. తన తల్లిమాదిరిగా ఒళ్ళమ్ముకు బతకాలిసొస్తుందనే భయం లేదు....”

అట్లా మాట్లాడతాడు భాస్కరం, ఆ మనిషిని ప్రేమించానంటూ ! ప్రత్యక్షంగా చూస్తే ప్రేమ లింత నమ్మశక్యంగాకుండా ఉంటే. కనకనే కొందరు నాస్తికులు ప్రేమను నమ్మరు. తనమీద అసహ్యం ఉన్న మనిషిని ప్రేమించటం తనకు సాధ్యమవుతుందా ? అసంభవం....

భాస్కరం ఇంకా ఆమెను — ఆ జానకిని — వదిలినట్టు లేదు. వాడి మనస్సు చాలా అనారోగ్యంగా ఉంది. తను గదిలో ఉన్నందుకు విసుక్కుంటున్నాడేమో ! అటువంటప్పుడు ఎవరికన్నా ఒంటరిగా ఉండాలని ఉంటుంది...తన కీజన్మకు ఉద్యోగం దొరకదు. పాతిక రూపాయలతో కూడా పట్టణంలో బతికి ఉండవచ్చు. పాతికేమిటి ! పది రూపాయల మీద కుటుంబా లీదేవాళ్ళుండరూ ? దేనికన్నా సొకల్పం ఉండాలి.

* * *

చెప్పకుండా చెందకుండా భాస్కరంగా డెంత సాహసాని కొడి

గట్టాడు ! వాడా మందెట్లా సంపాదించాడో !

“నేను ధోంచెయ్యను. ఇవాళ్టికి నువ్వు హోటలుకు వెళ్ళి ధోజనం చేసిరా !”

వాడా మాట అనేటప్పు డాపొట్లం వాడి జేబులో ఉండి ఉంటుంది. తను వెళ్ళి తిరిగివచ్చేటప్పటికి అరగంటకూడా అయి ఉండదు. ఈ లోపల తన ప్రాణం తను తీసుకున్నాడు.

ఆత్మహత్య ! తమలో ఏదో ప్రయోజకత్వం ఉందని ఇంకేవిధం గానూ చూపలేనప్పుడు ఆత్మహత్య చేసుకుంటారేమో ! ఒక్క పావు గంటలో చుట్టప్రక్కలంతా ఎంత అల్లరి ! జనం ఎట్లా మూగారు ! అంతమందిలోనూ తనని గమనించే వాడులేడు.

ఇదే అపరాధ పరిశోధకనవలల్లో అయితే ఆ హత్య తనకు చుట్ట కొని ఉండునేమో ! మోటివ్ — ఇద్దరు కలిసి జానకి అనే బోగంపిల్లను ప్రేమించారు. పోట్లాడుకున్నారు. అందులో ప్రసాదనేవాడు భాస్క

రానికి — తనకు ఆశ్రయం ఇచ్చిన భాస్కరానికి మందుపెట్టి చంపేశాడు. తాను హత్య చెయ్యలేదని నిరూపించటానికి పత్తేదారు అరవిందం వస్తాడు. నోట్లో చుట్ట. పుగాకు వాసన.

కాని — అన్నట్టు వాడు రాసిపెట్టిన ఉత్తరం — ఆ అమ్మాయికి ! ఆ జానకికి !

ఎంత అన్యాయం — ఆ పిల్లపేరు ఇందులోకి ఈడ్చుకురావటం !
“జానకి!

“నేను నా పవిత్ర ప్రేమతో నిన్నిక బాధించను కాని నిన్ను ముందు ముందు ప్రేమించదలిచిన వాళ్ళు నాగతి స్మరించి అయినా బుద్ధి తెచ్చుకుంటారు గాక, నా జీవితంలో సమస్తమూ హరించినందుకు నేను నీకు కృతజ్ఞుణి. — భాస్కరం.”

ఎంత చండాలపు ఉత్తరం ! ఎంత అక్కస్సు ! ఆ జానకిమీద ఎంత పగ ! ఆ ఉత్తరం చూసి నలుగురూ వాణ్ణి పాపం అనటం — గుడ్డి ముండాకొడుకులు. వీళ్ళను వంచించటం ఎంత సులభం !

తను వెళ్ళి భాస్కరం తరపున ఆ పిల్లకు — ఆ జానకికి - క్షమాపణ ఇవ్వద్దూ ! తప్పక ఇవ్వాలి ! ఆమెకు సానుభూతి చూపేవా దొక్కడుండడు. పాపం ! ఈ వెధవను పెళ్లాడనందుకు ఆమె కిదా శిక్ష ! వెళ్ళి ఆమెతో రెండు మంచిమాటలనివస్తే తప్పేమిటి ?

భాస్కరం చాలా బాకీలు చేశాడు. రెండునెల్ల గది అద్దె ఇవ్వాలి. కాఫీహోటల్లో బాకీ, హోటల్లో బాకీ, సిగరెట్ల దుకాణంలో బాకీ, ఇంకా ఇతర చేబదుళ్ళు.

వీటన్నిటికీ తనే పూచీపడాలి. తప్పదు. కాలం! భాస్కరంమీద వడి తిని — ఇరవై రోజులు. రోజుకు అయిదు రూపాయలు పడ్డది. అయినా తప్పదు. ఓ వందరూపాయలు, నూటయాభై రూపాయలు పంపమని ఏ స్నేహితులకైనా రాసి చూడాలి. ముందు గది భాళి చెయ్యాలి.

తనని చూడగానే ఆ స్త్రీడరు — జానకి పినతల్లి మొగుడు—
 “ఎవరు మీరు?” అని ఉరిమాడు. ఫలానావాడి స్నేహితుడని చెప్పగానే
 “ఇంకేమైనా ఉత్తరాలు రాశాడా?” అన్నాడు.

పాపం, వాళ్ళకు కష్టంగా ఉండదా?

“మీ అమ్మాయికి మా భాస్కరం చాలా ద్రోహంచేశాడు. మీ
 మనస్సెట్లా ఉండేదీ నే నూహించగలను. వాడు చేసినపని నేను ఎన్న
 టికి క్షమించలేను. మీ అమ్మాయికి క్షమాపణ చెప్పిపోదామని వచ్చాను!”

“ఏమీ అవసరంలేదు. మీరు వచ్చిన దారినే వేంచెయ్యండి”

తను విధిలేక వేంచేశాడు.

తలుపు చప్పుడు, ఇంకా ఇంతకంటే ఆలస్యంగా వచ్చేవాడు
 భాస్కరం. ఎవరో డబ్బుకోసమై ఉంటారు.

ఆ పిల్ల! ఆ — ఆ జానకి! ఎంత మారిపోయింది, పిల్లికూనల్లే....

“పొద్దున మీరు మా యింటికి రావటం చూశాను....”

సరిగా మాట్లాడలేకుండా ఉంది. ఏడవదు గదా కొంపతీసి!

“మీరు మా బాబాయితో అన్నమాటలు విన్నాను.”

ఏడుస్తుంది: ఇంకొక్క పావునిమిషంకంటే ఆపుకోలేదు.

“మీరెవరో నే నెరుగను. కాని మీరు చూపించినంత జాలి
 నా మీద ఎవరూ చూపించలేదు....”

అయిపోయింది. కట్ట తెగింది. పరాయి ఆడదాన్ని ముట్టుకొని
 ఓదార్చరాదు. ఆమె మొహంమీద మొహం పెట్టరాదు. మంచిపిల్ల!
 ఎట్లాగో ఆత్మ వికాసం సంపాదించింది. లేకపోతే తను అనదలచిన
 మాటలకు అంతగా కృతజ్ఞత చూపదు. వాళ్ళ బాబాయి — ఆ స్త్రీడరు
 చూడరాదా? ఎంత కర్కశంగా మాట్లాడాడో!

“క్రిందటిసారి మిమ్మల్ని చూసినప్పుడు చాలామొరటుగా మాట్లా
 డాను. క్షమించండి. మీ స్నేహితుడి మీద కోపం మీ మీద చూపించాను.”

“నే నట్లా అనుకోలేదు! నిజం!” అని ప్రారంభించాడు తను.
 “మీ మీద కాకపోతే మీ ఎదట చూపాను. అదికూడా తప్పే.”
 కాదంటే బాధ పడుతుంది. మాట్లాడనిస్తే సరి.

చిత్రం! ఈ జానకి తనమనస్సులో ఉన్నది చెప్పగలదు. మాట్లాడ
 గలదు! అందరూ అట్లా మాట్లాడలేరు. అధమం తనకు దొరికేభార్య
 మూగదవుతుంది. ఆవిడకు తనని సాధించేవరకే మాటలువస్తై. ఆపైన
 రావు. తన జాతకమే అంత. ఈ జానకికి అన్నివిధాలా భాస్కరంవంటి
 వాడే మొగుడవుతాడు, ఆమెను ప్రేమిస్తాడు, ద్వేషిస్తాడు, అగౌరవంగా
 మాట్లాడతాడు. కాని ఆమెను వదిలిపెట్టడు. చచ్చి అయినా సాధిస్తాడు.

తను పెళ్ళాడితే జానకిని పెళ్ళాడ వచ్చును. అడిగితే జానకి
 ఒప్పుకోవచ్చును. కాని, తను అడగడు. ఈమె ఇప్పుడు వెళ్ళిపోయి
 మళ్ళీ కనిపించదు.

“వెళ్ళివస్తాను! దయ ఉంచండి!”

* * *

ప్రసాదరావు లేచివెళ్ళి తలుపుతీశాడు. భాస్కరం దిగ్విజయం చేసి
 వచ్చిన వాడల్లె లోపలికి వచ్చాడు.

“ఇవాళ రెండు విజయాలు! నీకు ఉద్యోగం దొరకబోతున్నది.
 అనుకోకుండా వెంకటప్పయ్య కనిపించి, వాళ్ళ ఆఫీసులో ఖాళీ వుంద
 న్నాడు. తనచేతిలో ఉన్నపనే, ఎరిగినవాళ్ళుంటే చెప్పమన్నాడు. నీ పేరు
 చెప్పేశాను.”

“ఇంకో విజయం ఏమిటి?”

“అది లేదూ. ఆ పాసు—! దాన్నిబుట్టలో వేసేశాను.”

దేనికన్నా సంకల్పం ఉండాలి!

సుడి గుండాలు....